

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija Poljanska cesta št. 32.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristočna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je na Poljanski cesti h. št. 32.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 36.

V Ljubljani, v sredo 13. februvarija 1884.

Letnik XII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 12. februvarija.

Judovstvo.

V državnem zboru imeli smo danes nekako razpravo o razmerah naroda judovskega in njegovih nasprotnikov. Na dnevnem redu namreč sta stala predloga imunitetnega odseka, da naj državni zbor privoli sodnijsko preiskavo zoper poslanca Reschauerja in Blocha. Prvega toži vrednik tirolskega časnika „Neue Tiroler Stimmen“; drugega pa toži profesor Rohling v Pragi zaradi nekaterih člankov, ki jih je zoper Rohlinga pisal v „Morgenpost“ in s katerimi je žalil čast tožnikovo. Oba zatoženca sta se oglasila k besedi, da bi priporočala nasvet odsekov.

Reschauer govoril je z nekakim ponosom, češ, da se nič ne boji sodnijske preiskave in da je pripravljen pred sodnijo z enako odločnostjo zagovarjati članek zoper „Neue Tiroler Stimmen“, kakor je precej pri prvi preiskavi povedal, da je članek on pisal, in da zanj prevzame tudi vso odgovornost. Ker je sam prosil zbornico, naj privoli v sodnijsko preiskavo, bil je dotični odsek predlog sprejet soglasno.

Tudi judovski okrajni rabinec dr. Bloch se je oglasil, da bi podpiral odsek nasvet, ki zbornici priporoča, naj privoli v sodnijsko preiskavo. Pa govoril je vse drugače, kakor Reschauer, ki z besedico ni omenjal stvari same, ampak le nekoliko pojasnoval poročilo. Bloch pa je danes med poslance razdelil posebno brošuro, v kateri je ponatisnjeno vse, kar je kdo rekel ali pisal zoper dr. Rohlinga, ki je pod prisego pripravljen dokazati, da judje iz verskih razlogov moré kristjane in rabijo njih kri. Člankov, ki jih je dr. Bloch pisal zoper Rohlinga in s katerimi je tako zelo žalil njegovo čast, da ga sedaj toži pri sodniji, v dotični brošuri pa ni objavil.

Svoj govor pričel je dr. Bloch s predrznim napadom na imunitetni odsek, zlasti pa na poročevalca dr. Jansa, češ, da je njegovo poročilo pristransko, ker se spušča v reč samo in trdi, da je tožba zoper Blocha opravičena. Odsek se pa ne sme spuščati v preiskavo samo, ker bi bil to nekak nevaren presodek za sodnijo. Govornik je začel potem obširno razlagati, zakaj ga dr. Rohling toži, češ, da je on (Bloch) zavračal njegove spise o judovstvu in trdil, da bi po krivem prisegel, ko bi hotel res s prisego potrditi svoje besede, ki so skozi in skozi zlagane. Omenjal je v Tisza-Eslaru umorjene deklice, češ, da svet ta umor podtika judom, da je pa to predrzna laž, da slavni kristjanski učenjaki spodbijajo Rohlinga, da je sramota za praško vseučilišče imeti takega moža med svojimi profesorji itd. Gosp. predsednik poslušal je govornika dolgo časa mirno, naposled pa mu je vendar posla potrpežljivost in opomnil ga je, da ne gre sedaj o tem govoriti.

Ko je Bloch končal, poprijel je besedo odsekov načelnik, baron Gödel, ter je odločno ugovarjal, da bi bil odsek pristransko ravnal; stavil si je le vprašanje, ali je tožba s trte zvita in neopravičena, ali je opravičena, in ko je našel, da je opravičena, sklenil je želji sodnije vstreči, in v tem smislu se je tudi sostavilo poročilo.

Kjer gre zoper jude, ne sme manjkati Schönenerja. Z veliko pazljivostjo je poslušal Blocha, in s posebno radostjo poprijel priliko, da je mogel nekaj grenkih povedati izvoljenemu ljudstvu. Nisem sicer pripravljen, da bi se stvarno spuščal v to zadevo, rekel je Schönener, a judom povedati, kar zaslužijo, sem zmirom pripravljen (veselost). Naj si mali rabinec (dr. Bloch je namreč majhne postave) velikega judovstva še tolikanj prizadeva od judov odvrnati krivdo nad tisza-eslarskem umorom, nam vendar toliko časa ne bo vzel vere, da so jo zares umorili judje, dokler nam ne pokažejo Esterinega trupla (sikanje in šumenje med levičarji), Schönener pravi, da si je štel v dolžnost poprijeti besedo, da

bi predrzni judje ne mislili, da je vse res, kar je govoril dr. Bloch, češ, da mu nihče ni ugovarjal, da bo pa reč v državnem zboru gotovo še prišla v razgovor, kadar bo v tej zbornici več protisemitov (nasprotnikov judov) sedelo, kakor pa sedaj, ker nemški narod ni tako aboten, misliti, da sovraštvo do judov izvira iz verskih vzrokov. Tudi Schönener je bil tako daleč zašel od predmeta, ki je bil v razgovoru, da je moral g. predsednik tudi njega, kakor prej Blocha, opomniti, naj ostane pri predmetu.

Opominj na tisza-eslarski umor je hudo spekel dr. Blocha, ki se je toraj še enkrat oglasil. Od judov, je rekel, vsaj ne boste zahtevali, da bi vam bili za policaje, in da bi morali oni poiskati in na dan spraviti vsacega človeka, ki zgine. V Avstriji zgine vsako leto na tisoče ljudi (silen krohot med poslanci!); spodtikate se, ker sem rekel „na tisoče“, no, naj rečem kakih deset ljudi (nov krohot in klici: zdaj je začel že odjenjevati!), ali naj mar judje skrbé, da vsi ti pridejo na dan? Tako se je Bloch hudoval še dalje, naposled pa je rekel, da naj zbornica pritrdi sodnijski preiskavi, ker bo to na korist vedam, ki jih bode v mnogem oziru pomnožila sodnijska obravnava, pa tudi na korist praškega vseučilišča, ki ima med seboj profesorja hebrejskega jezika, ki pa hebrejščine ne zna. Pri glasovanju bilo je soglasno v smislu odsekovega predloga sklenjeno, da se privoli v sodnijsko obravnavo zoper poslanca dr. Blocha.

Odškodovanje nedolžno obsojenih.

Na vrsto je prišla zatem obravnava o postavi, ki določuje odškodnino nedolžno obsojenim in zaprtim ljudem. Poročevalec dr. Jaques je v obširnem govoru priporočal postavo in dokazoval njeno primernost in potrebo. Izrekal je upanje, da jo bode zbornica sprejela, ker je odsek tako soglasno ravnal pri tej zadevi, da ni bilo nobenega razločka in razprtja med poslanci posameznih strank.

LISTEK.

Indija Komandija.

Spisal dr. A. M.

(Dalje.)

IX. pismo.

V Koludrovici 25. vinotoka ... 0.

O srečni časi, v katerih sem se rodil, srečen dan, ko sem Komandijo našel! Imamo jo zlato dobo, popolnoma zlato. Da bi zdaj od smrti vstal Lučislavov praded, imenitni sanjač, videl bi zdaj svoje sanje uresničene, da, v Komandiji uresničene. Jaz pa povabil bi vse neverneže, katerih imate toliko tam doli pri vas, ki novi pameti nič ne zaupajo, povabil bi jih in jim pokazal nova nebesa, ktera si je vstvaril večno napredujoči duh človekov, pokazal bi jim prerajeno Komandijo. Vse, vse je prestrojeno strogo po vzoru Lučislavovem. Ni je več najmanjše reči, ki bi spominjala na preteklost; ni več Koludrovce, ne Fevč, ne drugih vasi, ampak vsa Komandija je na tanko razdeljena v sto štirijaških milj, vsako miljo ena delavnica, skakalnica, ena šola in se vé, da tudi ena jedilnica, nikjer ne več ne manj, še za las ne.

Vendar pa imamo tudi tukaj nekaj posebnega. Že veš, da je Škraljevica prav sredi Komandije in najviša gora pri nas. Na tej gori je tedaj sezidano velikansko poslopje; že uro daleč se lahko bere napis: Komandski dom. Vrh strehe pa je visok kip, ki upodoblja večno pamet, ktera mogočno razteza roke nad Indijo. Tukaj se zbira svobodni narod komandski o velikih narodnih praznikih, ko se praznuje spomin kakega znamenitega dogodka.

Toda ne misli, Skalec, da je moj namen vse nadrobno popisati, kar je pri nas novega, ne, ampak hočem te peljati danes le na razstavo komandsko. Slišavši pa to besedo, ne misli že koj na pariško ali dunajsko razstavo, tudi ne pričakuj, da boš slišal o kaki rotundi ali o paviljonih, ne, kaj takega v Komandiji ne poznamo. Razstava ta je pod milim nebom in razstavljeno je vse, kar ima in kar zna nova Komandija; vse se tukaj lahko vidi, tudi se tukaj Komandci vsak dan učijo novega državnega dela. Deseterim je pa postavljen en vodja, deset takih skupščin vlada en nadvodja. Dela jih desetero skupaj. Ko zakliče vodja: eden! tedaj vsak prime za lopato; ko reče: dva! jo v zemljo porinejo; ko slišijo: tri! vsi ob enem z lopato zemljo rušijo. In tako gré neprenehoma: eden, dva, tri! in vsi ponavljajo mu glasno: eden, dva, tri! In tako druga deseterica, in tretja itd. vseh deset deseteric, da je

res veselje slišati, kako se po vsem polji razlega: eden, dva, tri!

In želiš vedeti, kako se trava kosi? Tudi to delo opravljajo po desetericah. Zjutraj primaršira deset dekad Komandcev s kosami na rami, kakor vojaki s pušo. Dá se jim povelje in vsi se posedejo koso klepat; a klepanje vrši se strogo po taktu, kterege daje vodja. To ti je klepanje, da se razlega tri ure daleč. Ko so kose naklepane, zakliče jim vodja: Hajd na travo! in kakor, da bi jih na vrvi potegnil, skočijo na noge in začno seči travo po taktu, in vsakokrat, ko mahnejo, morajo vsi skupno reči: gump! gump! In tako, se gumpa, dokler zadnja bilka po konci stoji.

Tudi rokodelci so razstavljeni. Nočem ti sicer posameznih na tanko opisovati, vendar pa ti moram posebno enega rokodelstva omeniti in sicer kovačev. V vsi Komandiji imamo desetkrat deset narodnih kovačij, vsaka ima desetkrat deset narodnih kovačev, deset ognjišč, deset narodnih mehov. To število narodnih kovačev se ti zna zdeti preveliko za majhno Komandijo; a vedeti moraš, da mislimo v prihodnje v Komandiji vse železno napraviti, še celo klobuke, tudi hočemo v kratkem izdelati mnogo narodnih strojev, da bodo Komandci vsa dela le s stroji opravljali, in tako, upamo, postroji se jim kmalo tudi pamet in srce: potem pa ne bo v Ko-

Zoper nekatere določbe govoril je poslanec Wiedersperg, vendar je pa tudi on pripoznaval potrebo take postave.

Za sprejem postave govoril je najprej dr. Roser, ki jo je bil sprožil, potem pa po nekaterih opazkah vladnega zastopnika še dr. Vošnjak, ki je izrekel začudenje, da ni za postavo govoril noben pravnik, ampak se je to prepustilo trem zdravnikom (Wiedersperg, Roser, Vošnjak). Omenjal je potem po nedolžnem obsojenih ljudi pri celjski okrožni sodnji, ki so trpeli veliko škode na zdravju in premoženju. Eden izmed njih (iz Češnjice) bil je obsojen na 16 mesecev in je sedel 8 mesecev po nedolžnem v ječi, iz ktere je prišel še le po milosti cesarjevi. Njegov tožnik pa, ki je bil priče najel, ki so ga pozneje prijeli zaradi žalenja Veličanstva, ostal je brez kazni, ker je najvišja sodnija razsodila, da je reč že zastarana. Drug od celjske sodnije po nedolžnem obsojeni človek je zbolel, žena pa mu je prevelike žalosti umrla. Ravno tako se je zgodilo z nekim fantom, ki je bil v Slovenski Bistrici obsojen zaradi tatvine in je celo leto po nedolžnem sedel v ječi, potem pa umrl na veliko žalost starišem. Ko je poročevalec dr. Jaques spregovoril še nekoliko besed, bilo je sklenjeno, da se načrt sprejme za podlago posebne obravnave, ktero misli zbornica že danes dovršiti, dasi je že $\frac{3}{4}$ ura, ko to pišem, in šteje postava 21 paragrafov. Pa menda ne bo več dosti govorjenja.

Predpust.

„O predpust! ti čas presneti,
Da bi več ne prišel v drugo!
Ti med matrne petice
Si poslal požrešno kugo,
Si mošnjico mi rejeno
Dél popolnoma na suho...“
Prešeren.

Predpust, stari mi znanec, zopet si tukaj, bodi mi pozdravljen! Staro je že najino znanje, dasi se jaz v primeri s teboj ne morem ponašati z visoko starostjo. Toda oče doma so me seznanili s teboj, ko sem še samo srajčico nosil, ko mi je bil abc še deveta briga, španjska vas. Podobice smo otroci radi gledali; se ve da, revnemu kmečkemu otroku jih ni mnogo na izbiri; umetnostnih galerij do sedaj še niso ustanovili pri nas po kmetih, še po mestih ne in tudi robe bolj srednje vrste, ki jo po svetu ponujajo in kažejo nesrečonosni krivonos iz Jeruzalema pa tudi iz Sidonske okolice, pri nas še ni preveč. Toda kaj otroka briga ves svet; za mizo sem sedel in v rokah držal „pratiko“, včasih narobe, včasih morda po nesreči tudi na prav in najmanjša skrb mi ni grenila veselja pratike, to je bila galerija, ki mi je napravljala morda več veselja, nego umetniku, ki pregleduje slavnoznane slike umetnikov — vzornikov, naj si bo v Ljubljani, na Dunaji ali pa v Rimu! O srečni časi, žal, da tempi passati! — Oče, kaj pa to, kdo pa ta? — Vidiš ga nerodneža, kaj držiš knjigo narobe, kri mu bo zavrela sv. Jurju in raz konja bo padel, in obrnili so mi oče pratiko

in jo potisnili mi v roke, k so bile za knjigo prijeti bolj pripravljene, nego pripravne. Ta je sv. Jurij, ki se z zmajem vojskuje, vidiš, ravno sedaj mu je zadržal sulico v žrelo! Poglej, zraven leva s perutnicami, to je pa sv. Marko, sosedovega oča god, takrat gremo za procesijo; če ti krojač do tedaj naredi hlače, bom tudi tebe vzel soboj — in zajokal sem, celó pratiko sem položil na mizo, v skrbi, da bi mi krojač do tedaj ne naredil hlače, ki so mi bile za trdno obljubljene za Veliko noč, da pojdem božje grobe molit. — No, ne jokaj se, bo že vse dobro, poglej ga tega bradatega moža s križem, vidiš, ta je pa tvoj patron sv. Andrej, so me oče jokajočega tešili in hitro potolazili. Kdo pa ta, oče? vprašam, ko zopet vzamem pratiko v roke, ta, ta je lep, pogledajte, kako kučmo ima; še lepša je kakor Francekovega Šimona in še smeja se, le pogledajte ga! — Ta je pa pust, patron vsem norcem in neumnežem; le glej, da boš pameten, da ga tudi tebi ne damo za patrona! O, vsaj se ga nič ne bojim, vsaj je lepši kakor pa moj patron, ta-le je, kaj ne da oče, ki ima tako brado in se tako drži, kakor vi, če ste hudi nad hlapcem.... In tako se je dolgo godila in zbirali smo se otroci — zbor večjih kritikov in z otročjim svojim umom in okusom devali na tehničeo posamezne podobe in reči moram, kolikor se še spominjam, sodbe naše so bile oistre, le malokdo med pratiknimi veljaki je obstal pred našo sodbo — edino le dobrovoljni in vedno veseli „pust“ nam je vgajal vsestransko.....

Dolgo je že od takrat. Mnogo Sore je memo Loke in memo Ljubljane je poteklo mnogo Ljubljaničnice; in od tedaj sva že znana s „pustom“ in predhodnikom njega vrednim „predpustom!“ — Razloček pri tem znanji je le ta: nekdan sem gledal svojega znanca z otročjimi očmi in močmi, sedaj ga pa gledam in opazujem, kakoršnega mi kaže življenje. Nekdan sem ga gledal vesel, sedaj ga gledam otožen! En sam razloček sicer, a kak razloček! Življenje je v sanjah, življenje v resnici! Oj, kako resničen je pesnik, pojoč:

Solzeč se oziram na mesta nazaj,
Kjer sanjal sem sanje detinske....
Zakaj sem zapustil te, rojstvena vas,
Zakaj sem vas pustil, planine!

Opravičeno torej, ker človeško je tako govoriti in peti in vsakega tega skušnja sama uči. Toda vržen v vodo, plavaj, sicer vtoneš! Človeško je misliti: oj, da bi ne bil v vodi, da bi bil doma na gorkem, kakor nekdan, a hasne nič ne; valovi se ne menijo za to, drvé te vedno le dalje in ako se jim ne ustavljaš in ne izviješ, te slednjič zavrnejo v mokro svojo gomilo. In to čuti tudi pesnik, ki ne ostane le pri tožbi, marveč krepko kliče: Ni praznik, predragi mi, naše življenje — Življenje naj bode ti délaven dan! — Od zora do mraka rosán in potán — Ti lajšaj in slajšaj človeško trpljenje — Dejanje te ljubi, a boj se pokoja!...

Resno je naše življenje in srpo in neustrašeno treba zreti vanj in se gibati v življenji, da zmoremo pezo njegovo. Tako sodi človek, ki pozna življenje, a še njemu se dogodi, da danes ali jutri vedrega lica zre tudi v življenja veselejo, brezskrbnejo stran;

kdor bi ga zato obsojal, bi ne imel nič človeškega na sebi, toda brezskrbnež mora vselej plačati prav drago svojo lahkomišelnost. — Razni časi v letu tudi razno vplivajo na človeka: pustni torek in pepelnična sredo — veliki petek in vstajenja dan — kak razloček! Pustivši za danes drugo na stran, oglejmo si le v naš namen predpustni čas, ki smo ravno v njem, ali pa če hočeš pust, v katerem nam je ta čas povsebljen, ker ta dan je on na vrhu svoje slave, naj si ogledujemo število ali pa navdušenost čestilcev njegovih.

Že v začetku sem rekel, da jaz gledam nanj otožen. Zakaj pač? Na to vsakemu človeku najjasneje odgovarja pesnik z besedami, ktere sem današnjemu članku postavil na čelo: „Ti med matrne petice si poslal požrešno kugo — Si mošnjico mi rejeno dél popolnoma na suho“. Na ta glas vsak človek sliši, bodi veren ali neveren, skrben ali lahkomišljen. — Ko bi morda le kak prenapet moralist grmel raz leco, kako obilo žetev da ima ravno v tem času sovražnik ljudi, ter jih svaril, ne posnemati v tem poganskih narodov, dejali bi razsvetljeni današnjih dni in teh je v vsakem kotu dovelj: Zastarano stališče, omejenost, tesnoprnost itd. Ko bi se le kaka pobožna mati bala tega nevarnega časa, ko bi bil ravno v teh dneh le kak oče bolj slabe volje, ker se mu zaradi velikih stroškov, ki mu jih je družina napravila, ne vjemajo mesečni računi, to vse bi še ne bilo nič posebnega; kdo bi mladim ljudem ne privoščil malo veselja, če tudi starši malo pogodrnjajo, vsaj tako le bolj na videz. Toda danes je predpustni čas vse drugačega pomena. To je po mnenji ljudi važen oddelek v navadnem letu. V tem času se posebno goje in razvijajo človešiva današnjega želje in težnje: ono nezmerno hrepenjenje po vživanji, kterege tudi nasitujejo, čeravno v veliki razkošnosti in z brezmejno zapravljljivostjo. Dá, zapravljljivost, to je znak predpustnega časa, ki nam ljudi v neki posebni luči kaže take, kakoršni so v resnici. Zato se skrbnim staršem, pozornim in treznim moralistom pridruži tudi ekonom, in vsi ob enem tožijo in kličejo, da tako dolgo ne more biti, posebno ker množica razteza ta predpustni čas čestokrat tudi na celo leto.

Ni mi na umu kazati, kako se s takim ravnanjem kruši in ruši blagostanje posameznih družin, dasi bi bilo povedati mnogo pikantnega sicer ali pri vsem tem zeló žalostnega, spomnim le čitatelje na znano reč. Pred nekaj leti je bilo mnogo vriša po dunajskih listih o mladi ogerski grofinji, ki je ravno tožila in očitala svoji materi, zakaj jej samo borih 6000 gold. daje na leto, češ, da je to premalo in da pri svoji vzgoji s temi novci izhajati ne more. To bodi dovolj, kaka potrata, zapravljljivost in lahkomišelnost vlada splošno pri družinah, ne le bogatih, marveč tudi srednjih in revnih. Rodoljub, ki opazuje gibanje svojega naroda, pač ne more biti vesel, kajti kakoršna je skupina družin, tak je narod in zato gre narodna ekonomija povsod rakovo pot; zato narodni ekonom s statistiko v rokah najjasneje govori narodu: do tu in ne dalje, sicer pridemo ob vse. Vendar se tudi njegov glas razgublja med donečo godbo, izbrano petje, ljudsko rajanje po salonih in beznicah,

mandiji kakor en stroj, kterege bo gnala in oživljala Zenova pamet. Imamo, kakor sem rekel, tudi v razstavi narodnih kovačev. Včeraj sem dolgo opazoval narodno kovanje. Tu se godé čuda! Da bi ti videl, s kako ročnostjo se sukajo komandski kovači okoli narodnega nakla, kako vihtijo narodno kladvo in kako harmonično, taktno udrihajo po železu, tako, da bi človek kar zaplesal. Zatoraj pa po vsi pravici pripisujejo komandskim kovačem pesniško žilo. In res so v Komandiji skoraj vsi pesniki kovači, kateri kar v kovačiji delajo svoje pesmi, kakor da bi jim prihajale izpod kladva. Tudi izdelujejo naši narodni kovači izvrstne pile, s kterimi se imajo vsi prihodnji pesniki piliti, da bodo gladki, kakor slonova kost na Zenovem hrbtu v Atenah.

Ej te, govoreč o raznih stanovih in naši razstavi kmalu bi pozabil naših oračev, ki orjejo narodno ledino. A reči ti moram, da narodno orodje v Komandiji je prav plitvo, meni nič kaj ne dopade, od tega ne bomo imeli obilne žetve. Tudi se ne seje v Komandiji drugzega kakor oves, pšenice prav malo. Kar se tiče družih stanov, ni nič kaj posebnega; le to moram še omeniti, da jih je veliko odpravljenih, kakor lovci, mesarji, kokošarji, ptičarji, svinarji in drugi, ki so nekdanj z živino kupčevali ali jo klali. Sicer imamo v novi Komandiji posebno veliko narodnih postopačev, kise znajo pa prav veljavno ve-

sti, oni nosijo prav za prav zvonec in dajejo takt, po kterem pleše vsa Komandija.

Izmed predmetov, ki so tukaj razstavljeni, so me najbolj zanimali narodni čevlji; izdelani so vsi po enem kopitu. Komandci namreč pravijo: Že tako moramo biti vsi enaki in torej tudi enake noge imeti; zavoljo tega mora eno in isto narodno kopito ugajati vsem, kdor bi pa ne mogel obuti se, hodi bos. Tako je, vidiš, s komandskim kopitom. Najbolj pa med vsemi rečmi v razstavi dopadli so mi narodni brusi. Res prav veliki so, mojstersko izdelani; no, bodo pa tudi važno nalogo imeli, ker v Komandiji je vse zeló skrhano in bo treba vse z nova nabrusiti — še celó pête komandske.

Vse izvrstno, vse vzorno v prerojeni Komandiji; le ena reč, ljubi Škalec, me malo vznemirja in mi daje, rekel bi, skoro slutiti neprijetnih reči. Je namreč neka žival, ktero tudi vi tam doli dobro poznate, saj da bi jo tudi hotel človek pozabiti, ga ona gotovo kmalu opozori, da še živi. Jaz bi jo sicer imenoval, a bojim se, da bi ne žalil prenežnih vam ušes. Recimo ji kar poskočnica, ker zna izvrstno skakati. Glej, ta žival, ki vedno pri človeku živi in se redi od njegove krvi, da je prav za prav kri od njegove krvi in meso od njegovega mesa, zatorej je njemu popolnoma sorodna, pravim, morala bi bolje kot druge razumeti postavo ljubezni in bra-

timstva. A naši poskočnici nikar noče v glavo, da bi jenjala sesati človeško kri. Zdi se ji, da ji gre tukaj za lastno življenje, je oni trdi aut—aut, kteremu se ne more izogniti. Zatorej ne vém, kako bo še.

Ali glej, še nekaj drugzega sem videl. Že veš, da osli so nekako trde glave in slabega spomina. In tako tudi naši komandski osli se ne morejo navaditi nove muzike oslovske, včeraj, ko sem se vračal z razstave, srečal sem na paši kakih sto oslov, kar začne eden med njimi stari oslovski takt: ia! in vsi se zaženó za njim in dirjajo na vse štiri vetrove, tako da se zdaj po vsi Komandiji razlega stari ia! mesto novega ai!

Ti slabi vzgledi, bojim se, brate Škalec, bodo slabo vplivali na Komandce tim več, ker so tudi oni veliki poskočniki in posebno osle radi posnemajo. Znal bi vzbuditi v Indiji spomin na stare čase in gorjé nam!

Toda usoda bodi Komandiji milejša!

Zdravstvuj, brate v Skalovji!

(Dalje prih.)

glas se izgublja, a prikazuje se vedno bolj in v vedno strašnejši podobi — revščina, sicer stara znanka med človeštvom, ki pa dandanes z nekako posebno drznostjo in srditostjo grozi človeštvu s svojo maščevalno roko!

Veselica podaja roko veselici, ples se poraja za plesom in svet se tega veseli, a pametni ljudje zmajujejo z glavami, kličejo: stojte, nikar! — a ljudstva se za to ne menijo; zato pa propada povsod narodno blagostanje in se umika vedno širše se bedi, ki se polastuje vseh slojev človeške družbe. Pa kaj govoriš proti veselici, vsaj jih ljudje porajajo tudi revežem, siromakom v korist! Le glej naznanila po vogalih: Veselica s plesom v korist zavodu hromih in kruhjevih! O bridka ironija! Kaj tacega storiti je mogoče le predpustnim ljudem! —n.

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. febr.

Notranje dežele.

Kako se vendar ljudje po svetu prizadevajo za našo ljubo kranjsko deželo, da bi iz nje in iz nas Slovencev nemško deželo in Nemce napravili, je že res občudovanja vredno. „Deutsche Verein“ v Gradcu namerava izdelati resolucijo na nemške liberalce v državnem zboru, s katero jih mislijo pozivati, da bi se odločno **nemško-narodne politike** poprijeli. Ta politika bi morala biti cvet nemško-narodne politike po vsebini, kakor tudi po imenu, ter naj bi nemški interes odločno po vseh deželah zastopala, ktere so se nekaj k nemški zvezi prištevale. Med temi je pa tudi naša mila kranjska dežela. Liberalni poslanci naj bi predlagali v to dosedaj posebno načrte potrebnih postav in če bi jih državni zbor ne hotel sprejeti, naj bi ga zapustili. Ko bi se le Nemci toliko za nas ne brigali! Delajte se svojimi planinskimi deželami, kar vam je drago, nas pa pustite pri miru! Mi vas in vaših nemško-narodnih idej prav nič ne maramo!

Izjemni stan za Dunaj nikakor ni tako strašen, kakor si ga je marsikdo iz začetka mislil. Kar se tiče združenja in druženja, ni vlada nikomur še na pete stopila, kakor da je nekoliko delavskih družeb razpustila, o katerih je bilo znano, da so vsi njih nakani za prekuc obstoječega reda naperjeni bili. Poleg teh zapla je vlada tudi še dve kavarni, kjer so se anarhisti, socialisti in drugi tem podobni tiči zbirali. Sicer pa Dunaj razun „gospodov“ morilcev in roparjev čisto nič ne čuti, da živi pod varstvom ali pod strahom izjemnega stanu. Po stari navadi se pleše in nori in to še več, kakor druga leta, ker so ljudje bolj brezskrbni v zavesti, da jim je krepka roka državnega varstva odgnala zavratne morilce iz dunajskega zidovja. Kljub temu pa levičarji ob vsaki priložnosti izjemnim določbam oporekajo in na odpravo njihovo predloge stavijo, ktere podpirajo s tem, da se na Dunaji ne čuti nobenega iznemirjenja in strahu med prebivalci. Prečudni ti patroni imajo pri vsi svoji zlobnosti vendar le prav, kajti odkar so ministri izjemni stan za „gospode z revolverjem in dinamitom“ proglasili, se je na Dunaj zopet več ali manj stara brezskrbnost povrnila. Da je pa ljudstvo pred vpeljavo izjemnih določeb se strahom zrllo v bodočnost, da se je vsak, kdor je kaj imel, tresel za življenje in premoženje, tega se našim levičarjem ne zdi treba omenjati, saj je že minulo! Ali vse je prav. Naj se le izjemne določbe prekličijo in odmah se bo zopet zlovoljen duh prekucije prikazal, ktere je sedaj grof Taaffe „panal“.

Nemško-liberalce dunajski liberalni listi zmerne barve gledé njihovega zahtevanja, da naj se odmah zopet porotne sodbe vpeljejo, hudo prijemljejo. Posebno dobro piše o tem „Fremdenblatt“, rekoč: „Levica zahteva, da naj se zopet porotne sodnice vpeljejo; ali mar ona misli, da res ni anarhistov, če tudi povsod krvav sled za saboj puščajo, kamor njihova noga stopi? V predlogu, ki so ga podali, o tem ničesa ne omenjajo. Lahko se pa že danes prizná, da prebivalstva nikakor ni volja, ostudnim hudodelcem, kateri so si Dunaj za svoj delokrog zbrali, vsled liberalnih temeljnih postav privoščiti pribežališče in zlojede, katerim celó človeško življenje ni nič več sveto, še dobrot domovinske pravice, osobne svobode in pismenske tajnosti deležne storiti. Kdor prostost za take hudobne namene zlorabi, ta prostosti ni vreden in tiskovna svoboda, ktera se morda za to vporablja, da se z njo hujska k umoru in drugim hudodelstvom po okusu teroristev, ne zasluži, da bi jo pošten politik branil in zagovarjal. Sveta dolžnost je toraj, da državni zbor izvrševalni oblasti vse pravice pripozná, s katerimi se bo hudodelcem pot pregradila, mestu pa zopet javna varnost in prejšnja čast povrnila. Popolnoma napačno bi bilo, ko bi javni tisek izvrševalni oblasti polena pod noge metal, ako in kadar ona proti anarhistom postopa.“

Poljski klub je sklenil staviti predlog v državnem zboru, da naj bi se kmetiška posestva sploh, ki so manj kakor 500 goldinarjev vredna, oprostila od zapuščinske pristojbine. Predlog zasluži vse podpore.

Hrvaška je sedaj popolnoma enaka ognjeniku, kadar naravne ognjene moči v njegovem osrčju počivajo, da potem s toliko večjo silo na dan bruhejo. Doli južno od nas je tudi političen vihar in Starčevićev grom in ropot popolnoma potihnil in vse se vidi, kakor poletni dan pred hudo nevihto. Nekdo od opozicije se je nedavno v Zagrebu izrekel: „Sedaj je čas, da pričnemo zopet boj proti Madjarom. Naš narod naj dokaže, ali je za rabo ali ni. Če ni, naj rajši pogine!“ Mi smo v tem oziru čisto drugačnega mnenja. Narod v pogin tirati ni čisto nobena umetnost, ali iz pogina ga zopet na pravo pot in k blagostanju pripraviti, je vse kaj drugega. Ako bi se danes Hrvatje z Madjari sprijeli, je očividno, da Hrvatje podležejo, kajti če tudi so ljudje skozi in skozi, jih je vendar premalo nasproti Madjarom, ki imajo vojaško moč na svoji strani. Čas bo takrat, ko bodo s prepričanjem lahko rekli: danes se jih pa ne bojimo, in ta pa ne bo še tako kmalo. — Za sveto narodno stvar! tako se daje parola na ušesa v prijateljskih krogih, ter se med saboj navdušujejo za bodoči boj. Nikdo pa ne vpraša, od kod se bodo pa sredstva dobila, in nikdo ne pomisli, da je Ogerska v monarhiji mogočen faktor, s katerim mora dostikrat celó krona sama računati. Hrvatje bodo prav storili, ako hrbet obrnejo vsem šovinistom, ki nimajo boljšega dela, nego kričati, da pravična reč mora do svoje zmage priti. Je že prav, saj bo prišla, toda ne prej in ne pozneje kakor ob svojem času, in velikansk neodpustljiv naroden greh bi napravili Hrvatje, ko bi se zopet prehiteli. Čakati je treba, da jabolko samo raz drevo pade, kadar dozori, potem ni nič drugega potreba, kakor pripogniti se in pobrati ga. Ako so Hrvatje sto in sto let pametno pa skromno živeli, jim je tem bolj želeli, da tudi sedaj mrzlo kri ohranijo.

Nedavno je bilo po časnikih brati, da se je **Tisza** naveličal vladati. Morda! „Vaterland“ pravi, da kdor na vse mogoče in nemogoče načine poskuša, kako bi si svoje omajano stališče vtrdil, nikakor še ne more truden biti. Da pa Tisza opozicijo imenuje nesposobno za vladanje, se mu mora pa prav dati. Ne „zmerna“ in ne „najskejnaja“ levica nima lastnosti, da bi na krmlu državi iz revščine pomagala, pač pa jo lahko še v večjo revščino in siromaštvo pahne. Od te strani za Ogersko ni upanja. Pač pa ima konservativna stranka, ako se bo združila, vse lastnosti, da pomaga Ogerski do blagostanja, če tudi jo nekteri „nazadnjaško“ imenujejo. Ogerska potrebuje pred vsem drugim preosnovo narodno-gospodarsvenega in pa socialnega življenja in to idejo sedaj edino le konservativna stranka zastopa. Narodu so se pa že tudi oči odprle in vse kričanje liberalnih in židovskih listov proti konservativcem nič ne pomaga. Prosti narod jim od dne do dne več zupanja izkazuje, ker se ravno od te strani pomoči nadja.

Vnanje države.

Sv. oče obrnili so se z encikliko (okrožnico) do francoskega škofijstva. Omenili so zaslug francoskega naroda za katoliško cerkev, ter priznali, da zmote francoskega naroda niso nikdar dolgo trajale, kadar je iz prave poti zabredel. Stariši naj le na to gledajo, da bodo svoje otroke prav krščansko izgojevali, če tudi je to o sedanjem času jako težavno. Konečno sv. oče škofom sv. čestitajo, da so toliko vstrajni in marljivi, ter se nadjajo, da ne bo dolgo, ko se bo med Francosko in sv. stolom zopet stara prijaznost pričela, ktera je nekaj med njima vladala.

V **Londonu** spravili bodo 4000 pomorskih vojščakov na noge, da jih v Egipt pošljejo. Vsled tega je jako živahno življenje nastalo v admiraliteti in po drugih pomorskih oblastnjah.

Gordon paša ima nubiško puščavo že za saboj in si že v Berberju od dolzega pota odpočiva na vrečah z zlatom napolnjenih sedeč, s katerimi misli roparske Beduine podkupiti. Gladstonu bi ne bil mogel večje prijaznosti skazati, kakor jo je ravno s tem, da mu je svoj srečen prihod v Berber naznanil, kajti Gladstone imel se bo zagovarjati v parlamentu zaradi pogubne in malomarne politike v Egiptu, kateri sta že dva generala padla v žrtev in o Gordonu se je tudi že tako govorilo, da ga imajo Beduini vjetega. Kako se bo prav za prav Gladstone izrezal, se nič kaj ne more vedeti, ker mu tudi pravega glasila v javnosti manjka, na dobro mu bo pa vendarle slučaj, da konservativni živelj ni še popolnoma zbran.

Iz **Londona** zopet poročajo smrt **kralja Culukafrov** v južni Afriki, s kojim so Angleži mnogo opraviti imeli. Cetevayo je v teku dveh let že kake trikrat umrl in zopet oživel, sicer se je pa vedno dobro počutil. Lačni časnikarji na njegov račun časnikarske medvede lové.

Izvirni dopisi.

Iz **Novomesta**, 10. febr. (*Razne reči*). Čestokrat človek ne zna, kaj bi pisal; jedna misel spodrija drugo, in ko jo meni zapisati, ne ugaia mu več. Prav ima pesnik, ki veli: Ne veš govoriti o čem, govori o vremenu. In res, kdo ne bi, ker je tako prijetno? Snežena odeja je že zginila; le vrhu Gorjancev se vidijo še bele lise, spominjajoč, da je

še zima in ne ljubka spomlad, čeravno toplo se že vabi cvetke iz zemlje. A vse na svetu je spremenljivo, isto tako tudi vreme. Bog zna, če ne bode že snežilo, ko se bodo tiskale te vrstice. Toda kam so zašle misli! Hoteč poročati o najvažnejših novostih, smo pričeli o vremenu. Toda k stvari. Da je življenje raznih društev v mestu živahno, kažejo letna sporočila, ktera so se izdala začetkom leta. „Poročilo in imenik narodne čitalnice“ svedoči, da broji društvo 88 članov. Dalje poroča med drugimi to-le: „Nekoliko časa vadili so se v petji čitalniški pevci ter nekterikrat pohvalno javno nastopili. Žalibog je odhod kapelnika mestne godbe povzročil prenehanje teh pevskih vaj, ker manjka za ta posel večšega učitelja. Diletantje Narodne čitalnice priredili so več gledaliških predstav v korist društva, za kar jim gre topla hvala. — Meseca aprila preselila se je Čitalnica v hišo g. A. Kalčiča, kateri je brezplačno prepustil prostorja v porabo. Sobe „Narodnega doma“ oddane so mestni občini za dekliško šolo“. (Vrla misel. Ni ga boljšega narodnega doma, nego šola, kjer se odgojujejo verne in vrle domorodkinje in gospodinje. Ali če greš memo dvorazredne dekliške šole v „Narodnem domu“, čuješ le preveč tujščine. Dobro tolažilo onim, ki menijo, da je nemščina na Kranjskem v nevarnosti.)

„Vklub velikodušni požrtovalnosti g. Kalčiča in dohodkom po gledaliških predstavah, ni se mogla Čitalnica ogniti znatnemu primanjkljeju. Zato je sklenil občni zbor, da se ima po vzgledu drugih podobnih društev povišati mesečina, kakor je naznačeno v pravilih. Da se pa za to žrtev odškodujejo gg. društveniki, skrbel bo odbor, da priredi več veselice brez vstopnine in da naroči več časopisov, kateri se bodo na dom pošiljali, in v ktero svrhu naj se blagovolé oglasiti gg. člani, kateri jih želé vsprejemati“. — Kakor je razvidno iz § 4. „Pravil“, plačujejo člani z rodbino po jeden gld. na mesec, sameci 70 kr., zunanji člani plačujejo na leto 4 gld. Plačuje se naprej najmanj za jeden mesec. Vrh tega plačujejo tukajšnji člani za vsak pristop po jeden gld. vpisnine. Program predpustnih veselice je: 1. jan. srečkanje s tombolo; 13. jan. venček; 27. jan. tombola s plesom; 2. febr. Vodnikova svečanost; 17. febr. venček in 26. febr. maskarada.

Prečitavši imenik članov nismo mogli razumeti, od kod to, da se med članovi nahajata le dva duhovnika. Mar dolenjski duhovščini več ni mar za narodna društva? Ko smo pa zvedeli, da iz Čitalnice nameravajo izbaeniti „najnovejši dnevnik“, bila nam je stvar jasna, ker znači mišljenje, ki v društvu vlada. Pač pa tako postopanje gotovo ne bode društvu na korist. Ker so v odboru vrlo umni možje, pač dvomimo, da bi bil oni nasvet obveljal; tako postopanje bi ude le še bolj odvrčalo. Brž ko ne je tudi liberalni ali bolje rečeno brezverski duh vzrok, da se društvo ne razveta, kakor bi bilo želeli, temveč hira od leta do leta. Vsaj jednako je soditi po veselicah. Kako sijanje so bile pred leti v primeri s sedanjimi!

Drugo društvo v mestu, ki bi zaslužilo večje podpore, nego je ima, je meščanski uniformirani kor z bando. Iz letnega sporočila za l. 1883 se razvidi, da ima 148 članov. Dohodkov je imelo društvo 614 gld. 72 kr., a stroškov 795 gld. 44 kr., toraj primanjkljej 180 gld. 72 kr. Zaradi pičlih dohodkov se je moral kapelnik odpustiti; kaj je banda brez kapelnika, zna vsak. Tudi je treba skrbeti za naraščaj, to pa zamore le spreten kapelnik. Če ktero društvo, zasluži pač to splošne podpore, ker vpljiva in pomaga s svojo godbo tudi drugim društvom pri raznih veselicah. Ni tedaj jasno, zakaj je to društvo z godbo nekterim trn v peti ter se ga tako dosledno ogibljejo. Ako bi istinito prišlo kedaj tako daleč, da se banda razruši, vedeli bodo še le prav za prav ceniti, kaj so imeli, kakor to čutijo mesta, ki nimajo svoje bande. Želeli je, naj ga podpirajo vsi, ne gledé na politično mišljenje. — Razun teh društev je še v mestu kazina, ki broji 60 članov, in pa požarna bramba. — Če se pomisli, da vsako društvo prireja pred pustom veselice, zna se lahko, da je meščanom dokaj prilike, razveseljevati se.

V 10. dan t. m. je zapustil mesto obče pri-ljubljani sedanji župan bl. g. M. Kmetič ter se preselil v Celje. Njegovo županovanje bode ostalo z zlatimi črkami zapisano v kroniki novomeški, da-si je trajalo le nekaj čez jedno leto. Vpeljal je v mestni urad slovenski uradni jezik; razun tega tudi dobro gospodaril z mestnim premoženjem, plačal baje blizo dva tisoč gld. dolga, pa še tudi toliko pustil v blagajnici svojemu nasledniku. Mesto bode obče pri-

ljubljenega moža težko pogrešalo. Naj bi ravno tako uspešno deloval v svoji novi domovini na prid svojega naroda!

Iz goriške okolice, 10. februarija. (*Strahovito hudodelstvo umora in druga premišljevanja.*) Kadar bode „Slovenec“ ta dopis prejel, bodo gotovo že vsi slovenski in drugi časopisi prinesli naznanila o groznem hudodelstvu, ki se je vršilo 4. t. m. zjutraj, v 2 uri od Gorice oddaljeni vasi Fofovici, spadajoči pod vikarijo v Grgarji, pod znožjem sv. Gore. Rajše bi hotel človek pustiti pero na strani, kakor pa v takšen namen zanj prijeti. Pa vendar naj mi dovoli vrli „Slovenec“, ki gotovo ne prinaša rad takih prizorov, kakor časniki druge baže, malo prostora, ker sem prijel za pero nerad in sicer že malo pozno, in še to le zato, da bi si sedanji rod in njega razposajena mladina to dobro k sreči vzela.

Neki mladenec Andrej Bitežnik, iz bližnje vasi Biteža, je imel že dalje znanje s pošteno deklino v Fofovici, z Lucijo Pavlin. Njeni stariši in bratje, — in menda tudi ona sama, — niso marali, da bi hodil v vas, ker je bil zelo bolj ubožnega stanu, kakor je ona.

Tako pride on v hišo tudi dne 3. t. m. zvečer, ali stariši in bratje so posiljenec naravnost rekli, da naj ne hodi več v njih hišo zaradi deklinine, ker mu je ne morejo dati v zakon. Ta odpoved ga silno peče, ter hoče po sili v sobo k deklini, pa zastonj, ker kaj takega ne morejo privoliti stariši in bratje. Po srditem prepiru se podá mladenec v tisti noči na svoj pol ure oddaljeni dom, s trdnim sklepom, da se hoče maščevati nad nedolžno, komaj 21 let staro deklino.

Na vse zgodaj 4. t. m. ob 7. uri pride res, pa ne sam, ampak z dolgim nabrušenim nožem, ter tako čaka deklinine zunaj na hodniku, kedar ima priti iz spalnice. Brž ko zasliši, da ona odpira spalnična vrata, se zadrvi hudobnež na-njo z nožem, ter jej zadá dve hudi rani v prsi in v srce, da se uboga deklina kar hipoma s klicem: „Oh oče! Oh mati! jaz sem kompleta“, na tla mrtva zgrudi. Na ta klic prihitijo vsi prestrašeni starši in bratje, ter vidijo, kako beži hudodelnik skoz dvorišče proti svojemu domu v Bitež, noseč v roki še krvavi nož, kterega pa vrže kmalo od sebe.

Misli si, dragi čitatelj, obupnost starišev in bratov in vse vasice, ko zagledajo prej tako cvetočo rožico-deklino v krvi, kar hipoma mrtvo, na tleh ležati! Kaj pa stori hudodelnik na to? On leti na svoj dom, ter čaka ves hladnokrven na sovražnike, kterih je prišlo 5 še tisti dan brž popoldne ga iskat. Najdejo ga v listji ležati; vprašajo ga, je li on morilec nedolžne deklinine Lucije Pavlin in ko potrdi to, ga takoj vklenijo, ter peljejo na kraj hudodelstva, to je, v hišo umorjene deklinine. Tukaj je moral čakati od orožnikov obdan celo noč pri umorjeni deklini do drugega dne v jutro, ko je imela priti sodnijska komisija v preiskovanje hudodelstva in da pregleda lastnost in globokost zadanih ran.

To jutro 5. t. m. ob 9. uri nesejo truplo prej tolikanj cvetoče deklinine njene v belo oblečene tovaršice z žalostnim duhovnim pastirjem č. g. A. L. na čelu, naravnost na pokopališče sv. Petra. Za obilnim sprevedom koraka vklenjeni hudodelnik, v naročji noseč krvavo obleko od njega umorjene deklinine, in obdan od 4 orožnikov. Na pokopališču opravi ves tužni goreči dušni pastir sv. opravilo po ranjci, ter govori tako primerno k zbrani množici o grozovitem dogodku, da so se jokali poslušalci. Ves ta čas sv. opravila je hudodelnik stal zunaj pokopališča, — ker je kapelica majhna, — obdan od orožnikov in obilno žalostne razkačene množice. Po sv. opravilu so preiskali truplo umorjene deklinine, ki je bila zdravega telesa, kakor riba, ter našli, da obe rani skoz pljuča, jetra in srce, ste bili naravnost smrtni, tako, da je takoj morala slediti smrt. Hudodelnik je gledal ves čas v tla, težko mu je djalo, da je zrla vanj toliko časa — nad 3 ure namreč — razsrdena množica.

Pritrdil je vsemu brez vidnega kesa, in potem sta ga peljala 2 orožnika vklenjenega z okrvavljeno obleko na njegovem naročji v Gorico v zapor pri novem sv. Antonu. Strah in groza mora obhajati človeka tako hudodelstvo premišljenega umora, ktero se kaznuje po postavi z vislicami. Hudodelnik pride pred porotno sodnijo v kvatrah postnega časa. „Glava za glavo“, tako je govoril že Bog v stari zavezi po Mojzesu.

Omenjeni mladenec hudodelnik je 24 let star in vojak na odpustu. Da se pa dandanašnji mladenči pri vojaki, tudi ako prinesejo še kaj božjega strahu s seboj, sploh pokvarijo, je žalibog le preveč resnično; kajti v vojašnicah ne vidiš nikjer kakega krščanskega znamenja ali kake podobe; če hoče kateri vojak kdaj kaj moliti, mora to, pravijo, skrivši delati, sicer ga tovarši navadno zasmehujejo, in tudi predpostavljani bi bolje storili, ko bi se ravnali po lepem zgledu, ki jim ga daje najvišji vojni gospodar, cesar sam v tem oziru.

Toraj ni čuda, ako mladenči vidoči po mestih toliko zapeljavanja in razuzdanosti, ker se oni edino le z vojaškim orožjem pečajo in v njem vadijo, polagoma podivjajo in vrnivši se od vojaškega življenja na dom, še drugo mladino z nenavnim vedenjem in kletvijo pokvarijo, da je joj! (Konec prih.)

Domače novice.

(*Srednje šole*) so se danes zopet pričele. Pri mestnih ljudskih šolah pa se konča prvo polletje še le pred pustom in brez počitnic. Ta razlika je velika nadloga zlasti za rodovine, kjer hodi več otrok v razne šole, ker imajo ti počitnice, oni ne, ti prosto o četrtkih, oni pa o sredah in sobotah popoldne. Naj bi se vravnalo to zopet tako, kakor je bilo prej, saj poduku in napredovanju ni na kvar.

(*Koliko je na Kranjskem strank?*) V včerajšnjem „Narodu“ je brati, da so v Ljubljani štiri stranke, ki imajo svoje liste, in to: 1. vladna stranka z listom „Laibacher Zeitung“; 2. klerikalna z listom „Slovenec“; 3. radikalna narodna z listom „Slovenski Narod“; 4. nemškutarska z listom „Laibacher Wochenblatt“. Če je že ta „Narodov“ štatistikar tako natančen, bi moral vedeti še o peti stranki in se nam zdi, da je pozabil na „ljudsko stranko“ z listom „Ljudski glas“, ker ta stranka je nad vsemi in med vsemi drugimi. Kje so pa ostali drugi listi, kterih v Ljubljani še veliko izhaja, če je vsak list glasilo kake stranke?

(*Nemška književna industrija.*) Kako znajo Nemci iz vsake še tako žalostne ali grozne reči kovati denar, kaže to, da so o morilecu Schenku že izdali malo knjižico na Dunaji, ktere se je tudi v Ljubljani že par sto prodalo in zdaj ljudje že poprašujejo po slovenski taki knjigi. Tudi slike morilcev je videti v neki knjigarni na glavnem trgu. Tako širijo Nemci med nami kulturo!

(*Predpust*) je, akoravno vse toži o pomanjkanju in splošni bedi, vendar zelo živahen po Ljubljani, vedno je tu in tam kak ples. Uradniki v zastavnici imajo pa toliko dela, kakor noben mesec v letu ne. Svet je zmiraj enak, predpustom se mora noreti, če se prav zapravlja čas, denar in zdravje.

Razne reči.

— Cesarjev dar. Presvitli cesar je za pravo cerkve v Gorapeki daroval iz svojega 50 gld., za požarno brambo na Vrhniki pa 80 gld.

— V Zagrebu se je 10. t. m. zvečer dokaj ljudi naletelo pred hišo, kjer se „Agramer Zitg.“ razpošilja. Več iztisov tega lista se je na ulici javno sežgalo in so med tem pereat vmes klicali. Redarji so kričočo množico razpobili in pogoste straže hodile so po mestu še pozno v noč.

— Anarhisti so menda Dunaj zapustili in se na severoslovanske, česke in moravske pokrajine podali, kjer svoje socijalistične knjižure med delavci trosijo in nezadovoljnost sejejo. Nek tak vodja potuje po Severočehah od kraja do kraja in ščuje delavce, kjer koli se mu priložnost ponudi. Kakor se čuje, mu je vlada že za petami.

— Potopljeni ženitovanjski svatje. Madjarski listi poročajo o strašanskih nesrečah, ki se je zgodila na reki Tisi blizu Domrada. Ženin šel je s svojimi svati po nevesto v Cigandrad. V 7 vozeh peljali so se čez Tiso, ki je bila z debelim ledom premrzna. Po dovršeni poroki peljali so se svatje z nevesto nazaj. Ali mraz je bil med tem odjenjal, led se je sim ter tje razpokal, in ko so svatje, ki so se peljali tikoma drug za drugim, prišli na sredo reke, se led pod njimi udere, vsi se pogreznejo, ter zginejo pod ledeno odejo. Ljudje ob kraji so s strahom gledali grozni prizor, pomagati pa niso mogli nobenemu; izmed 34 oseb, ki so bili na vozech, rešil se je samo neki ciganski godec.

Telegrami „Slovenca“.

London, 13. febr. V gospóski zbornici je bil po Granvillovih pojasnilih o stanju Egipta

s 181 glasovi proti 81 sprejet Salisburyev predlog, da se vlada graja. V zbornici poslancev se je po enakih pojasnilih Gladstona razprava o Northcotovem grajalnem predlogu slednjič odložila. Labouchere je napovedal odstop Brandlaugha ter predlagal novo volitev. Churchill nasvetuje odlog razgovora, kar se zavrže z 203 glasovi proti 145. Sklene se nova volitev.

Suakim, 12. febr. Poveljnik Sinkata, kteremu je bila ljubša smrt, ko da bi se podal, je včeraj vtrdbe razrušil s smodnikom, kanone zabil ter z vso posadko 600 mož ven vdaril. Vsi so bili posekani in uporniki so zasedli Sinkat.

P. i. udom družbe sv. Mohora!

Ker je treba do 1. marca družbinemu vodstvu v Celovec poslati letne doneske, prosim vse ude, ki za leto 1884 še niso plačali letnine, da bi jo do konca meseca februarija oddali pri podpisanim poverjeniku, kteremu naj tudi iz okolice ljubljanske farni poverjeniki pošljejo nabrani denar, ako ga sami ne odpošiljajo naravnost v Celovec.

V Ljubljani 12. februarija 1884.

Karl Klun,

dekanijski poverjenik,
pred škofijo št. 14, v 1. in 2. nadstropji.

Tuji.

11. februarija.

Pri **Maličih:** Löwy, kupec, z Dunaja. — Hass, kupec, iz Grada. — Stab, kupec, Schönau-a. — M. Millonig, kupec, iz Celovec. — Robert Opitz, tovarnar, iz Toplice. — Albin Smola, c. k. sodnijski pristav, iz Brda. — pl. Obereigner, iz Schneeberga.

Pri **Stonu:** Karl Barth, kup. potovalec, z Dunaja. — J. M. Uehre, kup. potovalec, iz Adnau-a. — Edvard Vendrasne, kupec, iz Trsta. — L. Bavagnoli in Chane, iz Zagreba.

Pri **Avstrijskem cesarji:** Jakob Belligelli, kupec, iz Gradišča. — Ana Rischeux, zasebnica.

Umrli so:

11. jan. Alojzija Črne, delavka, 30 let, sv. Petra cesta št. 74, pljučna tuberkuloza. — Neža Pečnik, gostija, 68 let, Gledališke ulice št. 3, otrpnjenje pljuč. — Jovana Križnar, dimnikarjeva hči, 3 leta, Poljanska cesta št. 18, davica. — Marija Žnidaršič, gostija, 77 let, Hauptmanca št. 7, vsled oslabljenja moči. — Katar Kosec, gostija, 66 let, sv. Petra cesta št. 37, kronični protin.

V bolnišnici:

10. febr. Janez Rahne, dninar, 53 let, jetika. — Marija Holeček, delavka, 24 let, Meningitis. — Jnrij Zgave, delavec, 34 let, prsna vodenica.

Dunajska borza.

12. februarija.

Papirna renta po 100 gld.	79 gl. 85	kr.
Sreberna	80	40
4% avstr. zlat. renta, davka prosta	101	50
Papirna renta, davka prosta	94	85
Ogerska zlat. renta 6%	121	70
„ 4%	90	10
„ papirna renta 5%	87	80
Kreditne akeije	160 gld. 308	10
Akeije anglo-avstr. banke	120 gld. 114	75
„ avstr.-ogerske banke	843	—
„ Länderbanke	115	30
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	619	—
„ državne železnice	313	10
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	227	80
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 123	—
4% „ „ 1860	500	135
Državne srečke iz l. 1864	100	172
„ „ 1864	50	172
Kreditne srečke	100	173
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	20
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	106	—
„ Ferdinandove sev.	105	25
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104	—
London	121	45
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	70
Francoski napoleond.	9	61
Nemške marke	59	30

M. SKRABEC,

klepar

v Ljubljani, Šelenburgove ulice.

Prevzema vse v stavbeno stroko spadajoča dela, tudi mazarijo; dalje se oskrbujejo vsakovrstne poprave kar najhitreje, najbolje in po nizkih cenah. (1)

Izdelovanje črk iz kovine za napise.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.